ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО 2016 ГОДИНА

Промените в данъчното законодателство за 2016 г. са свързани с реализирането на законодателни мерки по приоритетите на данъчната политика, а именно: мерки за повишаване на бюджетните приходи чрез предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане, мерки за намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите и мерки за стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта.

Приетите законодателни промени включват и разпоредби, свързани с въвеждане в националното законодателство на европейски директиви в областта на данъците, както и за привеждане на националната правна уредба в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз.

За 2016 година са приети промени в следните закони:

- Закон за данък върху добавената стойност;
- Закон за акцизите и данъчните складове;
- Закон за корпоративното подоходно облагане;
- Закон за данъците върху доходите на физическите лица;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за ограничаване на плащанията в брой;
- Данъчно-осигурителен процесуален кодекс.

Промени в Закона за данък върху добавената стойност

Промени, свързани с удължаване на срока на прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури

В съответствие с член 199а, параграф 1 от Директива 2006/112/ЕО срокът за прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури е удължен до 31 декември 2018 г.

Промени, свързани с Директива 2008/8/ЕО на Съвета от 2008 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на мястото на доставката на услуги

На доставчиците на далекосъобщителни услуги, услуги за радио- и телевизионно излъчване и услуги, извършвани по електронен път, установени в Република България, се предоставя възможност при регистрация за целите на прилагането на режим в Съюза, да декларират освен банкова сметка в евро, така и в лева под задължителното условие сметката да е в българска банка или клон на чуждестранна банка в страната. За постигане на правна сигурност е регламентирано, че при надвнесен данък от доставчик, регистриран за прилагане на режим извън Съюза в Република България (неустановено на територията на ЕС лице) или регистриран за прилагане на кой да е от двата режима за обслужване през „мини едно гише“ в друга държава членка, когато доставчикът е посочил за целите на възстановяването на данъка банкова сметка в банка извън страната, банковите такси за превод и превалутиране ще са за негова сметка.

Привеждане в съответствие на националното законодателство с изискванията на разпоредба на Регламент (ЕС) № 904/2010 на Съвета от 7 октомври 2010 година относно административното сътрудничество и борбата с измамите в областта на данъка върху добавената стойност

Промяната урежда, че обхватът на пропорционалното възстановяване на надвнесен данък до 31 декември 2018 г. на лице, прилагащо режима за обслужване „мини едно гише“, се прилага единствено за режим в Съюза.

Промени във връзка с писмо на Европейската комисия EU Pilot 7122/14/ TAXU за несъответствия на разпоредби в закона с Директива 2006/112/ЕС

По силата на Директива 2006/112/ЕО, когато лице използва стока или услуга едновременно за доставки с право на приспадане на данъчен кредит и за доставки без право на данъчен кредит, само частта от начисления ДДС за тази стока или услуга, която може да се припише на първите сделки, подлежи на приспадане. Частта, подлежаща на приспадане, представлява дробна величина, определена като коефициент. Вследствие на промяната, вместо по общоприетите математически правила на закръгляване, коефициентът ще се закръглява до втория знак след десетичната запетая към следващото по-голямо число.

Промени в резултат на констатирани несъответствия с правото на ЕС и хармонизиране на националното с европейското законодателство, с цел единното прилагане, при съобразяване с практиката на Съда на ЕС

В резултат на законовото изменение за постигане на съответствие с Директива 2006/112/ЕО се въвежда изрична разпоредба, която предвижда, че доставката на услуга по предоставяне на медицинска помощ от лице, упражняващо медицинска професия съгласно Закона за здравето, е освободена от ДДС. Със същата цел се въвежда изрична разпоредба за освобождаване от ДДС на услугата по изработка, свързана с валута, банкноти, монети, използвани като законно платежно средство.

Определен е моментът на възникване на данъчното събитие при предоставяне на услуга за лични нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, за която е използвана стока с приспаднат данъчен кредит, а именно последният ден от месеца, през който е предоставена услугата.

Уточнено е, че извършването на безвъзмездна доставка на стока или услуга за личните нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, извършена в случай на крайна нужда или непреодолима сила, не се приравнява на възмездна доставка.

Във връзка с решения на Съда на ЕС е прието при определяне на данъчната основа на безвъзмездна доставка на услуга за личните нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или, най-общо за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, която законът е приравнил на възмездна и за която е използвана стока с приспаднат данъчен кредит и която е или би била дълготраен актив по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане, ако се използваше в дейността на лицето, да се взема в предвид разход за изхабяването на използваната стока. Изхабяването на използваната стока е определено като част от данъчната основа, върху която е приспаднат изцяло или частично данъчен кредит, изчислено за всеки данъчен период по линейния метод за период 5 години, считано от данъчния период, през който е упражнено правото на данъчния кредит, включително – за движими вещи, съответно за

период от 20 години – за недвижимите вещи. Разходът за изхабяване при учредено вещно право върху стока се определя за периода, за който е учредено правото, но не повече от посочените по-горе години, т.е. за учредено вещно право върху движими вещи не повече от 5 години, а за учредено вещно право върху недвижими имоти – не повече от 20 години. Когато стоката се използва едновременно и за независимата икономическа дейност на лицето, за целите на формирането на данъчната основа на предоставената услуга за личните нужди или, най-общо за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, се взема предвид само частта от данъчната основа на стоката, която отговаря на степента на използването ѝ за личните нужди или, най-общо за цели, различни от независимата икономическа дейност.

Промени, свързани с доставките и продажбите на течни горива

Отменен е режимът по чл. 118, ал. 7 от закона по отношение на петролните бази и е предвиден шестмесечен преходен период за лицата, ползващи режима, да приведат дейността си в съответствие с изискванията на чл. 118 от ЗДДС, т.е. да прилагат общия режим за регистриране и отчитане на доставките/продажбите на течни горива в търговския обект чрез фискални устройства (електронни системи с фискална памет за отчитане на оборотите от продажби на течни горива чрез одобрени по смисъла на Закона за измерванията средства за измерване на разход – нивомерни системи) и да предават данни по дистанционната връзка на НАП, включително и данни които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение в обектите за търговия с течни горива.

Промени в административнонаказателните санкции за данъчно задължените лица

В случаите на начислен данък след законоустановения срок, времевият диапазон, в който се прилага най-ниската имуществена санкция или глоба, се удължава до 6 месеца от края на месеца, в който данъкът е следвало да бъде начислен. В този случай размерът на глобата, съответно имуществената санкция, е 5 на сто от данъка, но не по-малко от 200 лв., а при повторно нарушение – не по-малко от 400 лв. Предвидена е и още една намалена имуществена санкция, съответно глоба, когато регистрирано лице е начислило данъка след посочения по-горе шестмесечен срок, но не по-късно от 18 месеца от края на месеца, в който данъкът е следвало да бъде начислен – глобата, съответно имуществената санкция, е в размер 10 на сто от данъка, но не по-малко от 400 лв., а при повторно нарушение – не по-малко от 800 лв. Намален е размерът на санкцията за повторно нарушение в останалите случаи на неначислен данък – до двойния му размер, но не по-малко от 1000 лв.

Прецизиране на разпоредби поради възникнали затруднения при практическото прилагане на закона

Лицата, извършващи дистанционна продажба на стоки с място на изпълнение на територията на друга държава членка, ще издават фактури за тези доставки съгласно изискванията на законодателството на тази държава членка. Прецизирани са условията за определяне мястото на изпълнение при дистанционни продажби на стоки относно изпращането или транспортирането на стоките и приключването му.

Предвидено е лицата, които осигуряват достъп до железопътната инфраструктура и са усвоили средства по проекти, финансирани по Оперативна програма „Транспорт 2007-2013“, Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020“, Европейска програма „Механизъм Свързана Европа“ и Транс-европейска транспортна мрежа ТЕН-Т, до приключване на проектите да могат да се възползват от съкратен 30-дневен срок за възстановяване на деклариран по справка-декларация по ЗДДС данък за възстановяване.

Промени в Закона за акцизите и данъчните складове

Създаване на възможност за издаване на указания от страна на директора на Агенция „Митници“ и министъра на финансите за еднакво прилагане на ЗАДС

С изменението в чл. 1 се създава възможност директорът на Агенция „Митници“ да издава задължителни указания за длъжностните лица в структурата на агенцията за единно прилагане на акцизното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията по закона след предварително получаване на становище от министъра на финансите.

Задължителни указания може да се издават и от министъра на финансите.

Разширяване на обхвата на данъчно задължените по закона лица

Изменението е с оглед на това, че действащата до момента разпоредба на чл. 3, ал. 1, т. 3 от ЗАДС не позволяваше да се образува ревизионно производство срещу лице, за което не е налице влязло в сила наказателно постановление. В практиката си митническите органи установяват много случаи, в които наказателното постановление (НП) се отменя или е изтекъл давностният срок за издаване на акт за установяване на административно нарушение или НП. Производството по установяване на административно нарушение по ЗАДС е самостоятелно и приключва с издаване на НП, докато ревизионното производство по установяване на задължение за акциз е административно и приключва с издаване на ревизионен акт. Двете производства се развиват самостоятелно и са проявления на различна компетентност на администрацията: правоприлагаща – по установяване размера на дължимия акциз – и санкционна – по налагане на наказание за извършеното административно нарушение. Актовете, с които приключват двете производства, дават отговори на различни отклонения от правната норма: какъв акциз да се определи, когато не е заплатен или е заплатен частично при правоприлагане на акцизното законодателство и ДОПК, респ. налице ли е административно нарушение на ЗАДС и какво по вид и размер наказание да се наложи на нарушителя.

Изменение на определението за енергиен продукт за отопление

Промяна е наложена и от неоднозначното тълкуване на понятието „енергиен продукт за отопление” при издаване на удостоверения за освободен от акциз краен потребител, т.е. неоднозначното тълкуване на това понятие може да доведе до издаването на удостоверения за освободен от акциз краен потребител на лица, които използват енергийните продукти като гориво за отопление. Предложението е съобразено и със съдебната практика на Съда на ЕС по дело С – 462/ 12 – преюдициално запитване. В него съдът тълкува и отсъжда какво е „енергиен продукт за отопление“ и какво „енергиен продукт с двойно предназначение“.

Накратко, според съда: Използването на един енергиен продукт като гориво за отопление в даден производствен процес и, от друга страна, отделеният при изгарянето на този енергиен продукт друг остатъчен продукт за целите на производството на продукт, различен от крайно целения, не е продукт с „двойно предназначение“, а енергиен продукт за отопление и тогава ще бъде обложена произведената енергия. Използването на енергийни продукти с двойно предназначение не се облага.

Например: Използването, от една страна, на въглища като гориво за отопление в процеса на производство на захар, **и от друга страна, на отделения при изгарянето на този енергиен продукт въглеродния диоксид за производството на химически торове не представлява „двойно предназначение“ на посочения енергиен продукт**. За сметка на това

използването, от една страна, на въглища като гориво за отопление в процеса на производство на захар, и от друга страна, на получения **при изгарянето на този енергиен продукт въглероден диоксид за целите на същия този производствен процес представлява „двойно предназначение“**, ако е безспорно, че процесът на производство на захар не може да завърши успешно, без да се използва полученият при изгарянето на въглищата въглероден диоксид.

Въвеждане на нови определения

„Етери, произведени от биоетанол“ – Определението е във връзка с възможността при дизеловите двигатели и бензиновите двигатели минималното съдържание на биоетанол да се изразява и в етери, произведени от биоетанол (чл. 47 от Закона за енергията от възобновяеми източници). Това изменение кореспондира и с изменението в чл. 32, ал. 1, т. 8 и 9.

„Енергия от възобновяеми източници“ – промяната е във връзка с изменението на чл. 57а и включването в обхвата на задължителната регистрация на лица, произвеждащи ел. енергия от ВЕИ, който продават на крайни потребители или потребяват за собствени стопански нужди.

„Мажоритарен съдружник или акционер“ – промяната е във връзка със създаването на ограничение за лицата, чиито собственици, управители, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери са или са били към момента на възникване на задълженията собственици, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери, членове на органи за управление или контрол на лица с неуредени публични задължения, събирани от митническите органи.

„Неуредени публични задължения“ – въведено е във връзка с определението за „мажоритарен съдружник или акционер“.

Отпадане на ограничението за движение на акцизни стоки между данъчните складове на един и същ лицензиран складодържател

Предвидено е движението от един данъчен склад до друг данъчен склад на един и същ лицензиран складодържател на територията на страната на акцизни стоки, облепени с бандерол, да не се счита за освобождаване за потребление, а същите да са под режим отложено плащане на акциз, след получено разрешение от директора на Агенция „Митници“. Съгласно стария режим възможност за движение на акцизните стоки, облепени с бандерол от един данъчен склад до друг данъчен склад на същия лицензиран складодържател, е уредена единствено в случаите, когато предстои прекратяване на действието на лиценза за управление на данъчния склад. С предложението се изравнява режимът за движение на акцизни стоки, облепени с акцизен бандерол, за всички лицензирани складодържатели.

Въвеждане на директно освобождаване за денатурирания по специален метод етилов алкохол, който не е предназначен за човешка употреба

За данъчнозадължените лица, които използват в своята дейност денатуриран по специален метод етилов алкохол за производство на стоки, които не са предназначени за човешка употреба, се предвижда директно освобождаване от облагане с акциз, а не освобождаване чрез възстановяване на акциза. Промяната е приета с цел, от една страна, намаляване на административната тежест и разходите на лицата, а от друга страна, повишаване на конкурентоспособността на българските производители и подобряване на ликвидността на икономическите оператори, каквато е практиката на други държави членки на ЕС.

Облекчаване на регулационния механизъм за смазочните масла

Предвидено е облекчаване на регулационния режим по отношение на смазочните масла, като за същите е предвидено освобождаване от облагане с акциз за опаковки до 5 литра. Преди приемането на промяната освобождаването от акцизно облагане се прилагаше за опаковки до 3 литра. Също така е приета и опростена процедура за уведомяване по чл. 76в от ЗАДС в случаите на получаване на смазочни масла от друга държава членка в количества над 5 литра до 210 литра. Тези масла са в разфасовки и имат нулева акцизна ставка, а административната процедура отнема сериозен ресурс както на икономическите оператори, така и на митническата администрация, без пряк и непряк фискален ефект.

Въвеждане на мерки срещу избягване от данъчно облагане чрез прехвърляне на дружеството длъжник на безимотни лица

Изменението е с цел да бъде прекратена практиката недобросъвестни лица, имащи задължения към Агенция „Митници“, да заобикалят заплащането на дължимите публични вземания, чрез прехвърляне на дружеството длъжник на безимотни лица и създаване на нови дружества, които да осъществяват дейност по закона. Въвежда се изискване да не се издават лицензи и удостоверения на лице, чиито собственици, управители, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери са или са били към момента на възникване на задълженията собственици, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери, членове на органи за управление или контрол на лица с неуредени публични задължения, събирани от митническите органи.

Намаляване на сроковете за произнасяне на митническите органи по чл. 24ж

С цел намаляване на административната тежест е прието намаляване на сроковете за издаване на решение за възстановяване на платения акциз за електрическата енергия от 3 месеца на 2 месеца, както и отпадане на изискването отчетът за бандеролите да се подава от лицензираните складодържатели. Намален е и срокът за фактическото възстановяване на акциза по вече издадено решение за възстановяване от 14 дни на 7 дни.

Прецизиране на разпоредбите, свързани с комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия

С цел по-точно определяне на данъчната основа и съобразяване на европейските практики в областта на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия в чл. 28 е създадена ал. 2, с която се урежда, че данъчната основа за произведената топлинна енергия се определя върху 30 на сто от общото количество на използваните енергийни продукти за комбинираното производство.

Увеличаване на акцизните ставки за енергийните продукти, използвани като гориво за отопление

С цел предотвратяване на възможностите за злоупотреби и отклонение от акцизно облагане чрез неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение като гориво за отопление, а като моторно гориво, е прието увеличаване на акцизните ставки за енергийните продукти, използвани като гориво за отопление, каквато е практиката на значителна част от държавите членки на ЕС.

Ставките са, както следва:

- за газьол с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49 – 646 лв. за 1000 литра;
- за тежки горива с кодове по КН от 2710 19 61 до 2710 19 69, други тежки масла, различни от смазочните, включени в код по КН 2710 19 99 и за енергийни продукти с кодове по КН 2706, 2707 91, 2707 99 11, 2707 99 19, 2707 99 99, 2710 91 и 2710 99 – 400 лв. за 1000 кг.;

- за керосин с кодове по КН 2710 19 21 и 2710 19 25 – 646 лв. за 1000 литра;
- за втечнен нефтен газ (LPG) с кодове по КН от 2711 12 11 до 2711 19 00 – 0 лв. за 1000 кг.;
- за природен газ с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00 за потребители на природен газ за битови нужди – 0 лв. за гигаджаул;
- за природен газ с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00 за потребители на природен газ за стопански нужди – 0,60 лв. за гигаджаул;
- за въглищата и кокса с кодове по КН 2701, 2702 и 2704 – 0,60 лв. за гигаджаул;
- за биогаз с код по КН 2711 19 и 2711 29 – 0 лв. за 1 гигаджаул.

Изменение на съотношението между специфичния и пропорционалния акциз за цигарите

В сила от 1 януари 2016 г., акцизната ставка за цигарите е, както следва:

1. на специфичния акциз – 70 лв. на 1000 къса;

2. на пропорционалния акциз:

- 38 на сто от продажната цена – от 1 януари 2016 г.;
- 40 на сто от продажната цена – от 1 януари 2017 г.;
- 42 на сто от продажната цена – от 1 януари 2018 г.

Размерът на акциза не трябва да е по-малък от:

- сто шестдесет и един лв. за 1000 къса от 1 януари 2016 г.;
- сто шестдесет и седем лв. за 1000 къса от 1 януари 2017 г.;
- сто седемдесет и седем лв. за 1000 къса от 1 януари 2018 г.

За целите на достигане на минималния акциз от 90 EUR за 1000 къса към 01.01.2018 г., акцизът следва да се увеличава плавно на възможно най-малки стъпки, като се направи и съответният график за увеличаване акциза на цигарите за достигане на определените с директивата минимални нива на облагане от 90 евро за 1000 къса (177 лв. за 1000 къса).

По отношение на начина на разпределение на тежестта и размера на отделните компоненти на смесената структура на акциза за цигарите, следва да се има предвид, че съгласно разпоредбата на член 8, параграф 4 от Директива 2011/64/ЕС на Съвета от 01.01.2014 г., специфичният компонент на акциза върху цигарите не може да е по-малък от 7,5% и по-голям от 76,5% от размера на общата данъчна тежест в резултат на натрупването на:

- специфичния акциз;

- пропорционалния (ad valoren) акциз и ДДС, определени върху средно претеглената продажна цена на дребно.

С изменението на съотношението между специфичен и пропорционален акциз се постига баланс между приходите за държавния бюджет и минимално увеличение на цените на цигарите от най-ниските ценови категории.

Промени в изискванията за издаване на лиценз за управление на данъчен склад за лицата, които складират, получават и изпращат само тихи и шумящи вина и/или други ферментирали напитки

Съгласно новите разпоредби на чл. 47 и чл. 57в от закона, от 1 януари 2016 г. отпада изискването за лицата, които складират, получават и изпращат само тихи и шумящи вина и/или други ферментирали напитки да имат регистриран и изцяло внесен капитал не по-малко от 500 хил. лв. По този начин се облекчават икономическите оператори, извършващи дейности с тези акцизни стоки, тъй като акцизната ставка за виното е 0 лв. за 1 хектолитър.

Ново изискване в чл. 47а от закона за подаване на информация до НАП при прехвърляне на собствеността върху акцизните стоки вътре в данъчния склад

Съгласно чл. 47а от ЗАДС, преди всяко прехвърляне на собствеността върху акцизна стока, вложена в данъчен склад, което не представлява освобождаване за потребление по смисъла на чл. 20, ал. 2, лицето вложител е длъжно да уведоми лицензирания складодържател и Националната агенция за приходите (НАП) в тридневен срок преди прехвърляне на собствеността на акцизната стока на ново лице вложител. Информацията до НАП ще се подава по електронен път с квалифициран електронен подпис по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс чрез електронна услуга в Портала за е-услуги на НАП, достъпен на интернет страницата на агенцията. Информацията до лицензирания складодържател и НАП съдържа идентификационни данни за лицето вложител, адрес на управление или постоянен адрес на лицето, идентификационни данни за новото лице вложител, адрес на управление или постоянен адрес на лицето, както и вида на акцизните стоки с кодове по КН и количеството им.

Промени в чл. 57а от закона относно лицата, които подлежат на задължителна регистрация по ЗАДС

На задължителна регистрация по чл. 57а, ал. 1, т. 3а или т. 3б от ЗАДС подлежат и лицата, които продават и потребяват собствена електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници от централа с обща инсталирана мощност до 5 MW, на потребители за битови и/или стопански нужди. Промените са във връзка с либерализацията на пазара на електрическа енергия и създадената възможност за свободна продажба до крайни потребители на електрическа енергия.

На основание чл. 57а, ал. 1, т. 5 от закона, лицата които произвеждат и продават биогаз за стопански нужди, както и лицата, които произвеждат и потребяват биогаз за собствени нужди, с изключение на лицата, които потребяват собствен биогаз за битови нужди, също подлежат на задължителна регистрация.

Въвежда се регистрация по чл. 57а, ал. 1, т. 6 и за един нов тип лица, които внасят или въвеждат на територията на страната, потребяват собствен или продават компресиран или втечнен природен газ, както и лицата, които извършват дейности по втечняване на природен газ или регазификация на втечнен природен газ.

Съгласно § 79 от ПЗР на ЗАДС в срок до 29 февруари 2016г., лицата по чл. 57а, ал. 1, т. 3а, 3б, 5 и 6 следва да подадат искане за регистрация, като до влизането в сила на акта за издаване на удостоверението за регистрация или на отказа за неговото издаване, лицата продължават дейността си и имат всички права и задължения на регистрирани лица.

Промени в чл. 64 от закона относно заявяването на бандероли

Съгласно новата редакция на чл. 64, ал.12 от закона, лицензираните складодържатели са изключени от лицата, които трябва да подават отчет за получените бандероли пред компетентното митническо учреждение. Отчетът за бандероли ще се подава от другите заявители на бандероли в срока на подаване на акцизната декларация, а за вносителите – преди освобождаване на предоставеното обезпечение.

Обезпечения, предоставяни във връзка с непогасени публични задължения, при издаването на лицензи, разрешения и удостоверения

Във връзка с новите законови изисквания за липсата на непогасени публични задължения от мажоритарните съдружници е създаден нов раздел V в глава пета на закона с чл. 83к и чл. 83л. Обезпечението ще се учредява с депозит в пари или банкова гаранция по реда на митническото законодателство за срок една година.

Промени в Закона за корпоративното подоходно облагане

Привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на Директива 2014/86/ЕС на Съвета от 8 юли 2014 година за изменение на Директива 2011/96/ЕС относно общата система за данъчно облагане на дружества майки и дъщерни дружества от различни държави членки

Действащата Директива 2011/96/ЕС на Съвета освобождава от данък, удържан при източника, дивидентите и другите форми на печалби, платени от дъщерни дружества на техните дружества майки, и предотвратява двойното данъчно облагане на тези доходи на равнището на дружеството майка, като задължава държавите членки да освободят от данъчно облагане или да предоставят данъчен кредит за облагането в чужбина, разпределената печалба с произход от дъщерни предприятия, установени в други държави членки.

При използването на някои дългови финансови инструменти с хибриден характер, се постига данъчен ефект, при който разходът на платеца се признава за данъчни цели, а при получателя приходът се третира като необлагаем дивидент, на основата на директивата.

С цел предотвратяване на двойното данъчно необлагане, възникващо в такива случаи, е приета Директива 2014/86/ЕС, съгласно която държавата членка на дружеството майка не следва да позволява освобождаването от данък, прилагано към получени разпределени печалби, доколкото тези печалби подлежат на приспадане от дъщерното дружество на дружеството майка, установено в друга държава членка.

Разпоредбите на Директива 2014/86/ЕС са въведени в националното данъчно законодателство с допълнение на чл. 27 и чл. 47а на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО).

Привеждане на националното законодателство в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2015/121 на Съвета от 27 януари 2015 година за изменение на Директива 2011/96/ЕС относно общата система за данъчно облагане на дружества майки и дъщерни дружества от различни държави членки

С разпоредбите на Директива 2015/121/ЕС е въведено задължение за държавите членки за прилагане на минимално общо правило за борба със злоупотребите по отношение на разпределението на печалби. Българското данъчно законодателство съдържа обща разпоредба за отклонение от данъчно облагане, която е с по-широк обхват от тази в директивата, а именно чл. 16 на ЗКПО, поради което конкретни допълнения в текстовете на ЗКПО не са направени. Промяната в закона се съдържа в изрична разпоредба, съгласно която се регламентира, че ЗКПО е в съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2015/121.

Данъчно облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие

След изтичане срока на действие на схемата за държавна помощ, под формата на данъчно облекчение по чл. 184 във връзка с чл. 189 от ЗКПО, в сила до 31 декември 2013 г., беше предприета процедура по нотифициране на нова схема за държавна помощ, която да се прилага през новия програмен период, в резултат на което Европейската комисия постанови Решение по чл. 184 във връзка с чл. 189 от ЗКПО с № C(2015) 6174 от 14.09.2015 г. относно Държавна помощ SA.39869 (2014/N) — България, Схема за освобождаване от корпоративен данък съгласно член 184 от ЗКПО за съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква а) от ДФЕС.

Във връзка с привеждането на националното законодателство в съответствие с определените условия по одобрената от Комисията схема за държавна помощ за регионално развитие и разпоредбите на Насоките за регионалната помощ за периода 2014 – 2020 г. на Комисията (Насоките), по отношение на данъчно облекчение, представляващо държавна

помощ за регионално развитие, са приети изменения и допълнения, като е премахнат автоматичният характер на схемата за държавна помощ и са въведени четири типа условия, които следва да се спазват от всяко данъчно задължено лице, което би искало да прилага данъчното облекчение, представляващо държавна помощ. Четирите типа условия включват по-голяма част от условията, които се прилагаха и по схемата за държавна помощ, действала до 2013 г., както и редица нови условия, най-важните от които са:

1. общи условия

- въвежда се формуляр за кандидатстване за помощ по образец, който данъчно задълженото лице следва да подаде, най-късно преди започване изпълнението на проекта за първоначална инвестиция, до изпълнителния директор на Българската агенция за инвестиции. Образецът на формуляр за кандидатстване е утвърден със заповед на министъра на финансите № ЗМФ – 1305 от 18.12.2015 г. за утвърждаване на образец на формуляр по чл. 189, т. 1, буква „а“ от ЗКПО и е публикуван в държавен вестник бр. 102 от 29 декември 2015 г., както и на интернет страницата на Министерството на финансите;
- за да може да ползва данъчното облекчение, данъчно задълженото лице следва да е получило разрешение от Българската агенция за инвестиции чрез заповед. Със заповедта се потвърждава, съответствие на проекта за първоначална инвестиция с условията на схемата за държавна помощ за регионално развитие по чл. 184, във връзка с чл. 189 от ЗКПО, както и се потвърждават наличието на стимулиращ ефект, на това че помощта не поражда явните отрицателни ефекти, описани в точка 121 от Насоките, както и на това, че са спазени всички други условия за допустимост;
- редът за издаване на заповедта от страна на Българската агенция за инвестиции се определя със Заповед на министъра на финансите и министъра на икономиката № ЗМФ – 1356 от 28.12.2015 г. и № РД-16-1150 от 28.12.2015 г., която заповед е публикувана на интернет страницата на Министерството на финансите и следва да се публикува и на интернет страниците на Министерството на икономиката, Националната агенция за приходите и Българската агенция за инвестиции.

2. условия, които оказват влияние върху размера и интензитета на помощта

- размерът на определената в заповедта помощ не може да се надвишава, независимо от спазване на интензитета на помощта;
- намаляването на размера на приемливите разходи за съответната първоначална инвестиция в хода на изпълнение на инвестицията не може да доведе до надвишаване на вече определения в заповедта интензитет;
- за да бъде одобрен проект за първоначална инвестиция на големи предприятия, размерът на помощта е необходимо да съответства на нетните допълнителни разходи за реализиране на първоначалната инвестиция в съответната община, в сравнение със съпоставителния сценарий без помощ.

3. условия, свързани с приемливите разходи, първоначалната инвестиция и активите, които са част от нея

- променя се срокът за изпълнение на първоначалната инвестиция, като същата е необходимо да бъде извършена в срок до 4 календарни години, в т.ч. годината на получаване на заповедта;
- променя се изискването, което предвижда за определена първоначална инвестиция необходимост приемливите разходи да надвишават с поне 200 на сто не данъчната, а балансовата стойност на активите, които се използват повторно към 31 декември на

годината, преди започването на изпълнението на първоначалната инвестиция;

- стойността на приемливите разходи за активи, включени в първоначална инвестиция, свързана със съществена промяна в общия производствен процес, трябва да превишава сумата на счетоводните разходи за амортизации на активите, свързани с дейностите, които ще бъдат модернизирани, за предходните три отчетни периода.

За целите на последните две условия се препраща към стойностите, които са определени съгласно приложимото счетоводно законодателство.

4. допълнителни условия в случите, когато първоначалната инвестиция е част от голям инвестиционен проект или единен инвестиционен проект

- за случаите на голям инвестиционен проект, за който е необходимо положително решение от Европейската комисия, общата стойност на помощта, над която е необходимо такова решение, се определя на равнище група.
- въведено е понятието единен инвестиционен проект, като във връзка с такъв проект е въведено ограничение, съгласно което, когато помощ се предоставя на данъчно задължено лице за инвестиция, считана за част от единен инвестиционен проект, помощта трябва да бъде намалена за приемливите разходи, надвишаващи 50 милиона евро.

Във връзка с изискванията на Насоките и правилното прилагане на схемата за държавна помощ са въведени понятията „започване изпълнението на проекта“, „стоманодобив“, „производство на синтетични влакна“, „равнище група“, „единен инвестиционен проект“, „транспорт“, „летища“, „производствен обект“ за целите на определението за първоначална инвестиция.

Определението за първоначална инвестиция е приведено в съответствие с Насоките, като са въведени промени и в определенията за „дата на предоставяне на помощта“ и „големи предприятия“. По отношение на определението на понятието „големи предприятия“ следва да се има предвид, че независимо от двете направени препратки, определението за големи предприятия е едно и също по своята същност.

В съответствие с Насоките е въведено понятието равнище група. В равнище група, за целите на данъчното облекчение, попадат лицата, попадащи в едно от взаимоотношенията по § 1, т. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

В тази връзка определянето на равнище група се изисква за целите на:

- допустимост на данъчно задължените лица, които имат право да прилагат данъчното облекчение. Изискването за не закриване на същата или подобна производствена дейност в държава членка на Европейския съюз или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, две години преди датата на подаване на формуляр за кандидатстване за помощ или ако към момента на неговото подаване възнамеряват да затворят такава производствена дейност в срок от две години, след като приключи първоначалната инвестиция, за която ще се преотстъпва корпоративен данък, ще се изследва на равнище група;
- за целите на определяне на стойността на голям инвестиционен проект;
- за целите на определяне на допустимата помощ в случаите на единен инвестиционен проект.

Данъчно задължените лица, които осъществяват дейност в отраслите транспорт, енергетика, първично производство, преработка и предлагане на пазара на селскостопански продукти изрично са изключени от обхвата на лицата, които могат да прилагат данъчното облекчение за регионална помощ.

По отношение на влизане в сила на схемата за помощ следва да се има предвид, че схемата за държавна помощ се прилага за данъчните години от 2015 г. до 2020 г. включително. Съгласно одобрената схема е предвиден преходен период за 2015 г., съгласно който корпоративният данък за 2015 г., по това данъчно облекчение, ще се преотстъпва, в случай че е подаден формуляр за кандидатстване в срок от 1 януари 2016 г. до 29 февруари 2016 г. и е налице одобрение от страна на Българската агенция за инвестиции до 31 март 2016 г.

При подаване на формуляра за кандидатстване за прилагане на данъчното облекчение за 2015 г. ще се прилага списъкът на общините с равнище на безработица с или над 25 на сто, по-високо от средното за страната за 2014 г.

Промяна в определението за „юрисдикции с преференциален данъчен режим“

Във връзка с присъединяването на Република България към международните инициативи на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели – Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, Многостранното споразумение между компетентните органи за автоматичен обмен на информация за финансови сметки и Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация, от 1 януари 2016 г. са приети промени в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) относно критериите, на базата на които ще се определят държавите/териториите като юрисдикции с преференциален данъчен режим и в процедурата по приемане на списъка.

От обхвата на юрисдикциите с преференциален данъчен режим изрично са изключени държавите членки на ЕС, както и тези, които обменят информация на основата на Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15 февруари 2011 г. относно административното сътрудничество в областта на данъчното облагане, в това число и нейните последващи изменения и допълнения.

В списъка на юрисдикциите с преференциален данъчен режим попадат държави/територии, които отговарят на две от следните условия:

1. няма влязла в сила спогодба за избягване на двойното данъчно облагане между Република България и съответната държава/територия или влязло в сила двустранно или многостранно споразумение за обмен на информация при поискване между Република България или Европейския съюз и съответната държава/територия;

2. налице е влязла в сила спогодба за избягване на двойното данъчно облагане между Република България и съответната държава/територия или влязло в сила двустранно или многостранно споразумение за обмен на информация между Република България или Европейския съюз и съответната държава/територия, но съответната държава/територия отказва или не е в състояние да обменя информация при поискване;

3. дължимият подоходен или корпоративен данък или заместващите ги данъци върху доходите по чл. 12, ал. 9 или по чл. 8, ал. 11 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, които чуждестранното лице е реализирало или ще реализира, е с повече от 60 на сто по-нисък от подоходния или корпоративния данък върху тези доходи в Република България.

Списъкът на държавите/териториите се утвърждава със заповед на министъра на финансите по предложение на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите и се обнародва в „Държавен вестник“.

Актуалният списък на юрисдикциите с преференциален данъчен режим към 1 януари 2016 г. е утвърден със Заповед № ЗМФ - 1311 от 21.12.2015 г. за утвърждаване на списък на

държавите/териториите, които са юрисдикции с преференциален данъчен режим (обн. ДВ бр. 102 от 2015 г.), като същият е публикуван на интернет страницата на Министерството на финансите.

Деклариране и внасяне на данъка при прекратяване

В случаите на прекратяване дейността на дружество, към 30-дневния срок от датата на вписване на прекратяването, за внасяне на дължимия данък при прекратяване е допълнено изискване за неговото деклариране в същия срок.

Допълнение в дефиницията за „разпореждане с финансови средства“

Към дефиницията за „разпореждане с финансови инструменти“ в Допълнителните разпоредби на закона, във връзка с облагането на сделки с финансови инструменти, допуснати до търговия на регулиран пазар, са добавени и сделките с държавни ценни книжа, извършени на регулиран пазар по смисъла на чл. 73 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

<u>Промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица</u>

Разширяване обхвата на необлагаемите доходи в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) със средствата, предоставяни по програмата „Еразъм +“ на Европейския съюз

От 1 януари 2016 г. е разширен обхватът на необлагаемите доходи със средствата, изплащани на лицата по програма Еразъм+ на Европейския съюз в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.

Възможност за приспадане на задължителните здравноосигурителни вноски по чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване

Създава се възможност за приспадане на задължителните здравноосигурителни вноски по чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване за всички доходи, които се вземат предвид при определянето на окончателния размер на осигурителния доход.

Ред за авансово облагане на доходите от други източници

Доходите от други източници, т.е. доходи със случаен и нерегулярен характер (обезщетения за пропуснати ползи и неустойки, парични и предметни награди от игри, от състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител; лихви, които не се облагат с окончателен данък и т.н.), които се облагаха само годишно, като дължимият данък се определяше от физическото лице с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ, от 1 януари 2016 г. се облагат авансово, когато са в парично изражение и платец на дохода е предприятие или самоосигуряващо се лице. Платецът на дохода ще определя и удържа данъка при изплащане на дохода.

Предоставяне на възможност на дипломатическите представителства в България да удържат и внасят данък за доходите от трудови правоотношения на местните физически лица, които работят към тях

Съгласно Виенската конвенция за дипломатическите отношения дипломатическите представителства имат задължения единствено спрямо социалното осигуряване, не и относно данъците. Същевременно те не фигурираха в дефиницията за „работодател“ в ЗДДФЛ и поради това, дори и при желание от тяхна страна, не можеха да удържат и внасят данък за доходите от трудови правоотношения, изплатени на българския персонал, доколкото нямаше законово основание за това. В резултат на това, местните физически лица, които получават доходи по трудови правоотношения от дипломатическите представителства на територията на Република България, трябваше сами да определят и внасят дължимия от

тях данък чрез подаване на годишна данъчна декларация.

От 1 януари 2016 г. е регламентирана възможност, не задължение, дипломатическите представителства на територията на Република България да изберат да удържат и внасят данък върху доходите на местните физически лица, работещи към тях по силата на трудови правоотношения.

Допълнение в дефиницията за „разпореждане с финансови средства“

Дефиницията за „разпореждане с финансови инструменти“ в Допълнителните разпоредби на закона е разширена със сделките с държавни ценни книжа, извършени на регулиран пазар по смисъла на чл. 73 от Закона за пазарите на финансови инструменти, във връзка с което, доколкото законът освобождава от облагане доходите от разпореждане с финансови инструменти, рефлектира върху обхвата на необлагаемите доходи.

<u>Промени в Закона за местните данъци и такси</u>

Ограничаване на данъчните преференции при обновяване на сградите с цел повишаване на енергийната им ефективност

Приета е промяна по отношение на данъчното облекчение, съгласно което от данък върху недвижимите имоти се освобождават сградите, получили сертификати с клас на енергопотребление „B“, „C“ и „D“, издадени по реда на Закона за енергийната ефективност и наредбата по чл. 25 от Закона за енергийната ефективност. Промяната предвижда освобождаването от данък да не се прилага в случаите, в които сградата е получила сертификат с клас на енергопотребление в резултат на предприети мерки за енергийна ефективност, финансирани с публични средства.

Промяна по отношение заплащането на данък върху недвижимите имоти

Приета е промяна, съгласно която за недвижими имоти, придобити през текущата година, данъкът се заплаща в сроковете, приложими за всички случаи, а в случаите, в които придобиването е след изтичане на посочените в закона срокове, т.е. след 31 октомври на текущата година, е предвидено данъкът за тези имоти да се заплаща в двумесечен срок от датата на придобиването на имота.

Разширяване обхвата на пътните превозни средства, които са освободени от данък върху пътните превозни средства

Приета е промяна, съгласно която от данък върху превозните средства се освобождават и пътните превозни средства на Държавна агенция „Технически операции“ за изпълнение на дейностите, определени със закон.

Прецизиране на разпоредбата за освобождаване от такса за битови отпадъци

Прецизирана е разпоредбата, отнасяща се до освобождаването от такса за битови отпадъци както на храмовете, молитвените домове, манастирите, така и на поземлените имоти, върху които същите са построени и които са собственост на законно регистрираните вероизповедания в страната, като освобождаването от таксата се прилага, при условие че имотите не се ползват със стопанска цел, която не е свързана с пряката им богослужебна дейност.

Нов начин за определяне на такса за битови отпадъци

Променен е срокът за влизането в сила на измененията, свързани с новия начин за определяне размера на таксата за битови отпадъци по Закона за местните данъци и такси, като е предвидено това да бъде от 1 януари 2017 г. Таксата за битови отпадъци ще се определя според количеството на битовите отпадъци, а не според данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. В тази връзка е

променен и срокът за разработването на Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които да служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, като същият е определен на 31 март 2016 г.

Промени в Закона за ограничаване на плащанията в брой

Нормативно регламентираният праг за ограничение на плащания в брой в страната е намален от 15 000 лв. на 10 000 лв. като мярка за ограничаване на сивата икономика.

Приетото ограничаване на плащанията в брой ще стимулира текущото отразяване на паричните потоци чрез първични счетоводни документи и ще способства за минимизиране на разплащанията в брой по сделки между лицата, участници в стопанския оборот, както и до изплащане на заплати и възнаграждения, за които не са начислени, удържани и внесени данъци и задължителни осигурителни вноски.

Промени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс

Приетите промени могат да бъдат класифицирани в три основни групи:

1. Промени с цел оптимизиране на процеса по установяване на данъци и задължителни осигурителни вноски и улесняване на междуинституционалното взаимодействие

Промени, свързани с фискалния контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

Промените са свързани с повишаване на ефективността на проверките по фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск. Промяната на чл. 12, ал. 2, т. 5 от ДОПК предвижда в изпълнение на правомощията си по фискален контрол органът по приходите да изисква от водача на проверяваното транспортно средство да заяви очаквания час на разтоварване/получаване на стоката, респективно с промяната на чл. 13, ал. 2, т. 3 за водача на проверяваното транспортно средство се предвижда задължение да заявява пред органа по приходите очаквания час на разтоварване/получаване на стоката.

Промени, свързани със солидарната отговорност

Приетата промяна в разпоредбата на чл. 19 от ДОПК е свързана с разширяването на отговорността за несъбраните задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски освен задълженото лице, но и член на орган на управление, управител, прокурист, търговски представител, търговски пълномощник, в случаите, когато са укрили факти и обстоятелства, подлежащи на обявяване пред органите по приходите и вследствие на това не могат да бъдат събрани задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Електронно съхраняване на информация

С приетите изменения в чл. 38 и чл. 39 от ДОПК се регламентира съхранението на създадената в електронен вид информация, независимо от разпечатките и от водене на счетоводството на хартиен носител, както и достъпът до този вид информация.

Разкриване на данъчна и осигурителна информация

С приетата промяна в разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от ДОПК е разширен кръгът от органи с право на достъп до данъчна и осигурителна информация, а именно:

- митническите органи, с цел подобряване на координацията и сътрудничеството чрез обмен на информация между двете приходни агенции за ефективно противодействие на данъчните измами и отклонението от данъчно облагане;
- председателят на Комисията за защита на конкуренцията или определено от него лице, с цел качественото и ефикасно анализиране на пазарите, както при извършване

на секторни анализи, така и при установяване на нарушения;

- генералният директор на Европейската служба за борба с измамите или определено от него лице – при провеждано административно разследване;
- министърът на финансите или друг законово овластен орган, във връзка с правомощията им по представителство на държавата в граждански съдебни производства и в производства по международен търговски арбитраж, с цел ефективната защита на държавния интерес.

Служебно предоставяне на лични данни на чужденци

С приетата промяна в разпоредбата на чл. 82, ал. 2 от ДОПК е създадено законово основание Националната агенция за приходите да получава информация за личните данни на чужденците. С промяната е регламентирано служебното вписване в регистъра на НАП и на данните, съдържащи се в българските лични документи, издавани на пребиваващи в Република България чужденци.

Въвеждане на комплексно административно обслужване

С промяната в чл. 87 е създадена допълнителна възможност информацията от данъчно-осигурителната сметка на лицето, съответно удостоверението за наличие на задължения да се получава от лице, различно от задълженото лице, когато задълженото лице изрично е посочило получателя пред орган по приходите. Създадена е и възможност компетентните административни органи от различните ведомства за целите на административното обслужване да изискват и да получават от органите по приходите удостоверения за наличие или липса на задължения на лицето.

Прихващане или възстановяване на присъдени суми, обезщетения и разноски

Отменена е т. 3 на чл. 129, ал. 5 от кодекса, съгласно която на прихващане или възстановяване в полза на задълженото лице подлежат присъдени суми, обезщетения и направени разноски в хода на съдебно или административно производство. С отмяната ще се преодолее неравнопоставеното положение на НАП спрямо другите ведомства, тъй като НАП е обвързана с 30-дневен срок, след като ѝ бъде предявен съответният акт, да извърши прихващане и/или да възстанови сумите, като при забава дължи законната лихва (чл. 129, ал. 5 и 6 от ДОПК).

Опростена процедура за възстановяване на осигурителни вноски

С приетата промяна в чл. 130 от ДОПК в обхвата на публичните вземания, за които се прилага опростената процедура за възстановяване (подоходен данък или местен данък), се включват и задължителните осигурителни вноски с цел облекчаване и ускоряване на процеса на тяхното възстановяване.

Оптимизиране на ревизионното производства

С промяната в чл. 134, ал. 1 от ДОПК е предоставена възможност, след преценка за наличие на основание за изменение, териториалният директор вместо пряко да възлага ревизионното производство по изменение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, да разпореди възлагането на ревизията на друг орган по приходите.

Промяната има за цел оптимизиране на процеса на ревизионното производство по изменение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Промени, свързани със съдебното обжалване

Приетата промяна в чл. 156, ал. 5 от ДОПК е редакционна и е с цел прецизиране на текста на разпоредбата и съобразяването ѝ с реда за обжалване на ревизионните актове, възприет в ДОПК (чл. 156, ал. 1), а именно съдебното обжалване да се извършва пред съответния административен съд.

Присъждане на юрисконсултско възнаграждение

С промяната в разпоредбата на чл. 161, ал. 1 се предвижда на администрацията, вместо възнаграждение за адвокат, за всяка инстанция да се присъжда юрисконсултско възнаграждение в размер на минималното възнаграждение за един адвокат. Целта е преодоляване както на съществуващата противоречива практика на Върховния административен съд в частта на присъжданите разноски в полза на администрацията, така и постигане на равнопоставеност между юрисконсултите и адвокатите по отношение на присъжданото възнаграждение.

Оптимизиране на погасителната давност

Промяната относно давностните срокове за погасяване на публичните вземания в чл. 171, ал. 2 има за цел предотвратяване неплащането на публични вземания вследствие на изтекли давностни срокове.

Съгласно приетата промяна към изключенията при отсрочване и разсрочване, по отношение на които не се прилага абсолютната десетгодишна давност, е включена и хипотезата, при която изпълнението е спряно. За публичните вземания законодателят е въвел 10-годишна абсолютна погасителна давност, независимо от прекъсванията и спиранията на давностния срок.

Допълнението в разпоредбата на чл. 173 предвижда публичните вземания да се отписват служебно с изтичането на срока по чл. 171, ал. 2 (десетгодишната абсолютна погасителна давност). Промяната е относима за всички публични вземания, посочени в чл. 162 от ДОПК, а не само за тези, установявани от органи на НАП.

Отпадане на задължението за изпращане на покана за доброволно изпълнение

С промяната в чл. 182 от ДОПК е оптимизиран процесът по събиране на публичните вземания чрез отмяна на дублиращи се действия в различните етапи на производството.

Уеднаквяване режима на отсрочване/разсрочване на публични задължения

С промяна в разпоредбата на чл. 184, ал. 2 е повишен прагът от 30 000 лв. на 300 000 лв., изискуем за размер на задълженията, които не са данъци и задължителни осигурителни вноски, за които ръководителите на администрациите, чийто орган е установил задължението, могат да издават разрешение за разсрочване или отсрочване, при условие че разсрочване или отсрочване се иска до две години от датата на издаване на разрешението.

С промяната е уеднаквен режимът на отсрочване/разсрочване на другите публични задължения с този за данъци и задължителни осигурителни вноски.

2. Подобряване на режима по принудително събиране на публичните вземания и повишаване на събираемостта, както и синхронизиране и уеднаквяване на нормативната регламентация, касаеща събиране на държавните и частните вземания

Оптимизиране процедурата за налагане на запор върху дял от търговско дружество

Запорът върху дял от търговско дружество ще се налага чрез изпращане на запорно съобщение до Агенцията по вписванията, като запорът ще се вписва по реда за вписване на залог върху дял от търговско дружество и ще има действие от вписването. Агенцията по вписванията ще уведомява дружеството за вписания запор. С промяната в чл. 203, ал. 8 от ДОПК е създадена уредба по аналогия с чл. 517, ал. 1 от ГПК и се постига синхронизиране със Закона за търговския регистър (ЗТР), съгласно който в търговския регистър при Агенцията по вписванията се вписват търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено със закон, че подлежат на вписване (чл. 4 от ЗТР).

Възбрана върху кораб

Прецизиран е редът за налагане на възбрана върху кораб в разпоредбата на чл. 205. Възбраната ще се вписва в съответните регистри на корабите при Изпълнителна агенция „Морска администрация“. Промяната е приета, тъй като липсваше нормативно определен ред възбраната върху кораб да се извършва чрез вписване на постановлението с разпореждане на съдия по вписванията.

Спиране на принудителното изпълнение при особени случаи

С промяната на чл. 222а от ДОПК е създадена възможност принудителното изпълнение да бъде спряно, ако след определяне на начина на продажба до датата на провеждане на търга с явно наддаване, съответно до изтичане на срока за подаване на предложенията при търга с тайно наддаване, длъжникът внесе 20 на сто от размера на вземанията. С приетата промяна се предоставя възможност длъжникът да съхрани имуществото, обект на изпълнение.

Изоставени в полза на държавата вещи

Промяната в чл. 234 предвижда в случаите на иззети в хода на принудителното изпълнение вещи, собственост на длъжника, че ако в тримесечен срок от уведомяването му длъжникът не вдигне вещите, същите ще се считат за изоставени в полза на държавата. Създаден е ред и начин за действие по отношение на вещи, собственост на длъжници, които са се дезинтересирали от вещите си и по този начин създават допълнителни разходи на администрацията за съхранение.

Привличане на независим оценител или друго лице от съответната професия

Съгласно промяната в чл. 235 от ДОПК, при необходимост за оценката на вещи, предмет на принудително изпълнение, отпада задължението да бъде привличан оценител от специално воден от НАП регистър на оценителите, а ще може да бъде привлечен оценител, вписан в регистъра на Камарата на независимите оценители в България. Когато в регистъра няма експерт от съответната област или той не може или откаже да извърши оценката, ще може да бъде привличано друго лице от съответната професия или област.

Отпадане на контролната оценка в хода на производството по принудително изпълнение

Целта на отмяната на възможността за извършване на контролна оценка на вещите, предмет на изпълнението, и нейното обжалване (чл. 236 и чл. 258, ал. 5 от ДОПК) е да се постигне бърз и ефективен изпълнителен процес по ДОПК, конкурентен и равностоен на производството по ГПК. Контролната оценка в производството по принудително изпълнение е отделно производство по оценяване на вещите, предмет на изпълнението, което представлява тройна експертиза и се извършва по процедура, характеризираща се с голяма продължителност в противовес на изискуемата бързина за изпълнителния процес.

Разширяване на кръга от вещи, подлежащи на реализация чрез продажба на постоянно определени места

Промените в разпоредбите на чл. 238, ал. 5 и чл. 240 от ДОПК са за осигуряване на бърз и ефективен изпълнителен процес по ДОПК чрез разширяване кръга от движими вещи, които се реализират чрез публична продажба на постоянно определени места като максималният праг на първоначалната цена на продаваните вещи се завишава от 500 лв. на 5000 лв. Аналогичен е и текстът на чл. 474, ал. 5 от ГПК.

Оптимизиране и ускоряване на производството по принудително изпълнение

Предоставена е възможност за всички движими вещи, независимо дали могат да се класифицират като стоки, търгувани на борсите, да се реализират както чрез борсите или тържищата по установените за тях правила, за не повече от един месец от първоначалното

им предлагане на съответната борса или тържище, така и чрез търг. С промените в чл. 242, ал. 3, чл. 243 и чл. 244 от ДОПК е отчетена спецификата на дейностите по продажба на вещи в производството по принудително изпълнение по ДОПК, с оглед изискванията и специалните правила за продажба на стоки на стокови борси и тържища, регламентирани в Закона за стоковите борси и тържищата. Промените имат за цел бързина и ефективност на принудителното изпълнение по ДОПК.

Намалени са сроковете за провеждане на публичните продажби, чрез промените в чл. 245, чл. 250 и чл. 254 от ДОПК, които са съобразени и със сроковете за провеждане на продажбите с императивните срокове в чл. 191, ал. 2 и чл. 193, ал. 4 от ДОПК.

Оптимизиран е и процесът по водене на кореспонденция на публичния изпълнител с участниците в търга и по-специално със следващите наддавачи, в случай че обявеният за купувач не внесе цената в срок. Приетите промени в разпоредбите на чл. 247-249 и чл. 254 от ДОПК са с цел постигане на по-висока цена при реализация на вещите и погасяване на разноските, като не се предоставя възможност за изтегляне на депозитите преди определяне на купувач.

3. Създаден е нов раздел IIIа в дял втори, глава шестнадесета от ДОПК, който регулира осъществяването на административно сътрудничество чрез автоматичен обмен на финансова информация в областта на данъчното облагане с участващи юрисдикции, задълженията на предоставящите информация финансови институции за събирането ѝ, прилагането на процедурите за комплексна проверка и предоставянето на финансовата информация

Със създадения нов раздел в кодекса са въведени в националното законодателство разпоредбите на Директива 2014/107/ЕС на Съвета от 9 декември 2014 година за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане (Директива 2014/107/ЕС), както и разпоредби във връзка с прилагането на подписаното между правителството на Република България и правителството на Съединените американски щати (САЩ) на 5 декември 2014 г. в гр. София споразумение за подобряване спазването на данъчното законодателство в международен аспект и въвеждането в действие на FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act, т.нар. FATCA), ратифицирано със закон (обн., ДВ, бр. 47 от 2015 г.).

С промените, с които се въвеждат разпоредбите на директивата, се регламентира особен вид административно сътрудничество между Република България, държавите членки на Европейския съюз, трети страни и Европейската комисия, чрез осъществяването на автоматичен обмен на финансова информация. Автоматичен обмен на финансова информация е системното предоставяне на участваща юрисдикция на финансова информация в областта на данъчното облагане относно местни лица за данъчни цели на съответната участваща юрисдикция, без отправено искане, на предварително определени интервали от време. Автоматичният обмен на финансова информация като специфична форма на контрол се предприема с оглед на зачестилите през последните години все повече трансгранични случаи на данъчни измами и укриване на данъци както в рамките на Европейския съюз, така и в световен мащаб. Доходите, които не се декларират и не се облагат с данъци, водят до значително намаляване на националните данъчни приходи. Автоматичният обмен на информация представлява важен инструмент за повишаване ефикасността и ефективността при събиране на данъци, който е включен като основен приоритет в Плана за действие за укрепване на борбата срещу данъчните измами и

укриването на данъци, който Европейската комисия обяви в свое съобщение от 6 декември 2012 година.

Съгласно измененията основните субекти, които са задължени да събират и предоставят на компетентния орган информация, подлежаща на автоматичен обмен, по трите акта – Директива 2014/107/ЕС, Споразумението FATCA и Стандартът CRS – са предоставящите информация финансови институции. Сметките, за които ще се предоставя информация, попадащи в обхвата на трите акта, са определени така, че да се ограничат възможностите за данъчно задължените лица да избягват предоставянето на информация чрез прехвърляне на активи към финансови институции или чрез инвестиране във финансови продукти, които попадат извън обхвата на регулация от Директива 2014/107/ЕС, Споразумението FATCA и Стандартът CRS.

Горепосочените три акта (Директива 2014/107/ЕС, Споразумението FATCA и Стандартът CRS) засягат по приблизително идентичен начин дейността на голяма част от националния финансов сектор – банки, застрахователни дружества, инвестиционни посредници, колективни инвестиционни схеми, чрез легитимирането им като предоставящи финансови институции на информацията, подлежаща на автоматичен обмен. В това си качество финансовите институции трябва да предоставят на националния компетентен орган определената със законопроекта информация по отношение на всяка финансова сметка.

Организацията и реализирането на изискванията за автоматичният обмен във връзка с променено европейско законодателство попада във функционалната компетентност на Националната агенция за приходите (НАП). Изпълнителният директор на НАП е компетентен орган по отношение на автоматичния обмен на информация с държавите членки на Европейския съюз и трети страни.

В раздела са включени разпоредби, регламентиращи цялостната процедура за събиране на информацията от българските финансови институции и предоставянето ѝ на изпълнителния директор на НАП, в качеството му на компетентен орган и съответно препращането ѝ от страна на изпълнителния директор на НАП към компетентния орган в съответната държава членка на ЕС и/или на съответния орган на държавата, страна по Многостранното споразумение за автоматичен обмен на финансова информация между компетентните органи.

Измененията са свързани със следните основни насоки:

1) общи разпоредби – регламентирани са обхватът на информацията, която следва да бъде обменяна; основните задължения на финансовите институции за предоставяне на информацията; задължения за изпълнителния директор на НАП да обменя информацията с участващите юрисдикции; срокове и начини за предоставяне на информацията.

2) процедури за комплексна проверка – регламентирани са процедурите, които финансовите институции следва да извършат, за да идентифицират своите клиенти и да определят дали за тях трябва да се предоставя информация.

3) разпоредби за събиране на информацията – регламентирани са основните реквизити и елементи на информацията, която финансовите институции следва да събират, за да може да осъществят най-правилно процедурите за комплексна проверка.

4) разпоредби за поверителност на информацията и защита на личните данни – регламентирана е процедурата за използване на информацията и защитата на лични данни на база изискванията и препоръките на ЕС, особено по отношение на автоматичния обмен на информация с трети страни, извън ЕС във връзка с принципите и правата, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, включително правото на защита на личните данни.

5) правила за ефективно прилагане – регламентирани са специални правила, които да гарантират ефективното прилагане на всеки един от трите акта, в това число и забрана за предоставящите информация финансови институции да сключват сделки и/или да прилагат практики, целящи да заобиколят извършването на комплексна проверка и предоставянето на информация.

6) допълнителна разпоредба – в допълнителните разпоредби е приет нов § 1а, в който се съдържат 60 определения на основните понятия, използвани във връзка с автоматичния обмен на информация. Дефинициите са ключови и чрез тях се определя обхватът, засегнатите финансови институции и лица, дефинира се понятието финансова сметка и различните видове финансови сметки.

7) административнонаказателни разпоредби – приет е нов член 278в, с който са регламентирани нови състави на административни нарушения, за които се носи административнонаказателна отговорност. Субекти на отговорността са предоставящите информация финансови институции, както и титулярите на сметки.

Във връзка с приетите промени в ДОПК са приети промени и в следните нормативни актове: Закона за кредитните институции, Кодекса за застраховането и Закона за пазарите на финансови инструменти, по отношение разкриването на банкова, застрахователна и професионална тайна с цел автоматичният обмен на информация да може да бъде ефективно осъществяван.

За повече информация:
Дирекция „Данъчна политика”
Министерство на финансите